A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2012. július 19.(*)

„2006/112/EK irányelv – Az 56. cikk (1) bekezdésének e) pontja – A 135. cikk (1) bekezdésének f) és g) pontja – Értékpapírvagyon-kezelési ügyletek (portfóliókezelés) adómentessége”

A C-44/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesfinanzhof (Németország) a Bírósághoz 2011. január 31-én érkezett, 2010. október 28-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst**

és

a **Deutsche Bank AG**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J. N. Cunha Rodrigues tanácselnök, U. Lõhmus, A. Rosas (előadó), A. Ó Caoimh és A. Arabadjiev bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. március 1-jei tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst képviseletében M. Baueregger, meghatalmazotti minőségben,

– a Deutsche Bank AG képviseletében P. Farmer és P. Freund barristerek,

– a német kormány képviseletében T. Henze, meghatalmazotti minőségben,

– a holland kormány képviseletében C.M. Wissels és M. K. Bulterman, meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében C. Murrell, meghatalmazotti minőségben, segítője: R. Hill solicitor,

– az Európai Bizottság képviseletében C. Soulay és L. Lozano Palacios, valamint B.-R. Killmann, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. május 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

## Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL L 347., 1. o.; helyesbítés: HL L 335., 2007.12.20., 60. o.; a továbbiakban: 2006/112 irányelv) 56. cikke (1) bekezdése e) pontjának és 135. cikke (1) bekezdése f) és g) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst (a továbbiakban: Finanzamt) és a Deutsche Bank AG (a továbbiakban: Deutsche Bank) között különösen a Deutsche Bank által végzett értékpapírvagyon-kezelésnek (portfóliókezelés) a hozzáadottérték-adó (a továbbiakban: héa) alóli mentesség szempontjából való minősítése tárgyában folyamatban lévő eljárás keretében terjesztették elő.

### Jogi háttér

*Az uniós szabályozás*

3 A 2006/112 irányelv 56. cikke a tényállás idején az alábbiak szerint rendelkezett:

„(1) A következő szolgáltatások esetében, amelyeket a Közösségen kívül letelepedett megrendelőnek, vagy a Közösségen belül, de a szolgáltatást nyújtó tagállamától eltérő tagállamban letelepedett adóalanynak nyújtanak, a szolgáltatás teljesítési helyének az a hely minősül, ahol a megrendelő gazdasági tevékenységének székhelye vagy azon állandó telephelye található, amely részére a szolgáltatást nyújtják, vagy ezek hiányában, ahol a lakhelye vagy szokásos tartózkodási helye van:

[…]

e) banki, pénzügyi és biztosítási ügyletek, beleértve a viszontbiztosítási ügyleteket, a széfbérbeadás kivételével;

[…]”.

4 Ezen irányelv 135. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok mentesítik az adó alól a következő ügyleteket:

a) a biztosítási és viszontbiztosítási ügyletek, beleértve az ehhez tartozó biztosítási ügynöki és képviselői szolgáltatásokat;

[…]

f) azon ügyletek, beleértve a közvetítést is – kivéve a kezelést és a letéti kezelést –, amelyek részvényekre, gazdasági társaságokban vagy egyesületekben való részesedésre, kötvényekre vagy egyéb értékpapírokra vonatkoznak, az áruk feletti rendelkezési jogot megtestesítő értékpapírok, valamint a 15. cikk (2) bekezdésében említett jogok illetve értékpapírok kivételével;

g) a tagállamok által meghatározott befektetési alapok kezelése;

[…]”

*A német szabályozás*

5 A hozzáadottérték-adóról szóló 2005. évi törvény (Umsatzsteuergesetz 2005) (a továbbiakban: UStG) az alapügy tényállása idején hatályos változata 3a. §-ának (3) bekezdése az alábbiakat mondta ki:

„Amennyiben a (4) bekezdésben megjelölt valamely egyéb szolgáltatás megrendelője vállalkozás, az egyéb szolgáltatást az (1) bekezdéstől eltérően ott teljesítik, ahol a megrendelő a vállalkozási tevékenységét folytatja. Amennyiben az egyéb szolgáltatást egy vállalkozás állandó telephelye részére teljesítik, ehelyett a telephely szerinti hely irányadó. Amennyiben a (4) bekezdésben megjelölt egyéb szolgáltatások megrendelője nem vállalkozás, és harmadik ország területén rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel, az egyéb szolgáltatást a megrendelő lakóhelyén vagy székhelyén teljesítik.”

6 E törvény 3a. §-a (4) bekezdése 6. pontja a) alpontja a következőképpen rendelkezett:

„»Egyéb szolgáltatások« a (3) bekezdés értelmében: […]

a) a 4. § 8. pontjának a)–h) alpontjaiban megjelölt típusú szolgáltatások, valamint hitelek és hitelbiztosítékok kezelése, […]”.

7 Az UStG 4. §-a 8. pontjának e) és h) alpontja a következő:

„Az 1. § (1) bekezdése 1. pontjának hatálya alá eső ügyletek közül adómentes:

[…]

e) értékpapírokra vonatkozó ügyletek és ezen ügyletek közvetítése, kivéve az értékpapír kezelését és letéti kezelését,

[…]

h) a befektetésekről szóló törvény (Investmentgesetz) szerinti befektetési alapok kezelése, valamint a biztosítási ügyletek és intézmények felügyeletéről szóló törvény (Versicherungsaufsichtsgesetz) értelmében a nyugdíjszervek igazgatása;

[…]”

8 A Pénzügyminisztérium közleménye értelmében, amely a bíróságokra nem kötelező érvényű értelmező igazgatási utasítás:

„Az UStG 3a. §-ának (3) bekezdése és (4) bekezdése 6. pontjának a) alpontja a vagyonkezelés helyének meghatározása során nem alkalmazandó. A 2006/112/EK irányelv 56. cikke (1) bekezdésének e) pontjára sem lehet hivatkozni, amely szerint a szolgáltatás teljesítés helye »banki, pénzügyi és biztosítási ügyletek« esetében bizonyos esetekben a szolgáltatás megrendelőjének székhelyéhez vagy telephelyéhez igazodik. A »banki, pénzügyi és biztosítási ügyletek« a közösségi jog fogalmai, és azokat ekként kell értelmezni. Jóllehet a 2006/112/EK irányelv – és 2006. december 31-ig [a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.)] – sem határozza meg pontosan, hogy mit kell e fogalmak alatt érteni. A 2006/112/EK irányelv 135. cikke (1) bekezdésének a)–f) pontja […] határozott rendelkezéseket tartalmaz e fogalmak értelmezésével kapcsolatban. A vagyonkezelést ezen említett rendelkezésekben nem sorolták fel. A 2006/112/EK irányelv 56. cikke (1) bekezdésének e) pontjából […] az sem következik, hogy a rendelkezés ezen felül kiterjedne további banki, pénzügyi és biztosítási ügyletekre is.

A »vagyonkezelés« mint egységet képező szolgáltatás adóköteles. Az UStG 4. §-a 8. pontjának e) alpontja szerinti adómentesség nem alkalmazandó, mivel a vagyonkezelés (portfóliókezelés) nem tartozik az említett rendelkezések szerint kedvezményezett ügyletek közé. […]”

**A jogvita alapját képező tényállás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

9 A 2008-as évben a Deutsche Bank közvetlenül, valamint leányvállalatain keresztül befektető ügyfelek részére nyújtott portfóliókezeléssel kapcsolatos szolgáltatásokat. A befektető ügyfelek azzal bízták meg a Deutsche Bankot, hogy az általuk kiválasztott befektetési stratégiák figyelembevételével saját mérlegelése szerint és az ő utasításuk előzetes beszerzése nélkül értékpapírokat kezeljen, és tegyen meg minden olyan intézkedést, amely az értékpapírvagyon kezelése során célszerűnek tűnik. A Deutsche Bank jogosult volt az eszközökről (értékpapírokról) a befektető ügyfelek nevében és javára rendelkezni.

10 A befektető ügyfelek a kezelt vagyon értéke 1,8%-ának megfelelő mértékű éves díjazást fizettek. E díjazás a vagyonkezelésre vonatkozó, a kezelt vagyon értéke 1,2%-ának megfelelő hányadból, valamint az értékpapírok vételére és eladására vonatkozó, a vagyon 0,6%-ának megfelelő hányadból állt. E díjazás magában foglalta a folyószámla- és értéképapírszámla-vezetést, valamint a részesedések megszerzésére vonatkozó jegyzési jutalékot, beleértve a Deutsche Bank vállalkozásai által kezelt alapok részesedéseit.

11 Minden befektető ügyfél a naptári negyedévek végén, valamint év végén kimutatást kapott a vagyonkezelés alakulásáról, és jogosult volt a megbízást bármikor azonnali hatállyal felmondani.

12 A 2008. májusi bevallási időszakra vonatkozó előzetes héabevallásában a Deutsche Bank pontosította a Finanzamt számára, hogy a portfóliókezelés során nyújtott szolgáltatásai az UStG 4. §-ának 8. pontja szerint adómentesek voltak, ha befektető ügyfelek részére német szövetségi területen és az Európai Unió területének többi részén

nyújtották azokat. A Deutsche Bank továbbá utalt arra, hogy úgy véli, ha e szolgáltatásokat harmadik tagállamban letelepedett befektető ügyfeleknek nyújtják, azok az UStG 3a. §-a (4) bekezdése 6. pontja a) alpontjának megfelelően nem adóztathatók.

13 A Finanzamt ezt az álláspontot nem fogadta el, és 2009. április 29-én a 2008. májusi bevallási időszakra vonatkozóan határozatot hozott a héa megállapítása tárgyában, amelyben a szóban forgó befektető ügyfelek részére végzett portfóliókezeléssel kapcsolatos ügyleteket adóztathatóként és adókötelesként kezelte.

14 A Deutsche Bank által ezen adómegállapító határozat ellen benyújtott fellebbezés elutasították. Ezzel szemben a Finanzgericht (adóügyi bíróság) helyt adott a Deutsche Bank által hozzá benyújtott keresetnek. A Finanzamt ezt követően a Finanzgericht által hozott ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Bundesfinanzhof előtt.

15 Mivel kétségei voltak különösen a portfóliókezelés héamentességével kapcsolatban, a Bundesfinanzhof (szövetségi adóügyi bíróság) úgy döntött, felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Az olyan [portfóliókezelés], amelynek során az adóalany díjazás ellenében saját mérlegelése alapján dönt értékpapírok vételéről és eladásáról, és e döntést az értékpapírok vétele vagy eladása révén végrehajtja,

– csak több befektető részére együttesen végzett befektetésialap-kezelésként a [2006/112] irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja szerint, vagy

– egyes befektetők részére végzett egyedi portfóliókezelésként a [2006/112] irányelv 135. cikke (1) bekezdésének f) pontja szerint (értékpapírokra vonatkozó ügyletként vagy efféle ügylet közvetítéseként) is adómentes-e?

2) A fő- és a járulékos szolgáltatás meghatározása során milyen jelentőséggel bír – a járulékos szolgáltatás elkülönült számlázásához, és ahhoz képest, hogy a járulékos szolgáltatást harmadik személy is nyújthatja –, az a kritérium, hogy a járulékos szolgáltatás nem önálló célként jelenik meg az ügyfelek számára, hanem arra szolgál, hogy a gazdasági szereplő főszolgáltatását a lehető legjobb feltételek mellett tudják igénybe venni?

3) A [2006/112] irányelv 56. cikke (1) bekezdésének e) pontja csak a [2006/112] irányelv 135. cikke (1) bekezdésének a)–g) pontjában megjelölt szolgáltatásokra terjed-e ki, vagy [portfóliókezelésre] is, még ha ezen ügylet nem is tartozik az utóbb említett rendelkezés hatálya alá?”

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

*A második kérdésről*

16 Az elsőként vizsgálandó második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy az olyan portfóliókezelés egyrészt fő-, másrészt járulékos szolgáltatásának meghatározása során, mint amelyről az alapeljárásban szó van, azaz amikor az adóalany díjazás ellenében saját mérlegelése alapján dönt értékpapírok vételéről és eladásáról, és

e döntést az értékpapírok vétele vagy eladása révén végrehajtja, milyen jelentőséggel bír – a járulékos szolgáltatás elkülönült számlázásához, és ahhoz képest, hogy a járulékos szolgáltatást harmadik személy is nyújthatja –, az a kritérium, hogy a járulékos szolgáltatás nem önálló célként jelenik meg az ügyfelek számára, hanem arra szolgál, hogy a gazdasági szereplő főszolgáltatását a lehető legjobb feltételek mellett tudják igénybe venni.

17 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy az olyan portfóliókezelés, mint amilyet az alapügyben a Deutsche Bank végez, több elemből áll.

18 Amint a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, ha valamely ügylet több műveletből, illetve cselekményből áll, az adott ügyletre irányadó valamennyi körülményt figyelembe kell venni többek között annak eldöntéséhez, hogy ezen ügylet két, illetve több külön szolgáltatásból, vagy egy egységet képező szolgáltatásból áll-e (lásd ebben az értelemben a C-41/04. sz., Levob Verzekeringen és OV Bank ügyben 2005. október 27-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-9433. o.] 19. pontját, valamint a C-497/09., C-499/09., C-501/09. és C-502/09. sz., Bog és társai egyesített ügyekben 2011. március 10-én hozott ítélet [az EBHT-ban még nem tették közzé] 52. pontját).

19 Ezzel kapcsolatban a Bíróság már megállapította, hogy különösen akkor van szó egységet képező szolgáltatásról, ha az egyik elemet a főszolgáltatásnak kell tekinteni, míg egy másik elemet olyan járulékos szolgáltatásnak kell minősíteni, amely a főszolgáltatással azonos adóügyi elbírálás alá esik (lásd a C-34/99. sz. Primback-ügyben 2001. május 15-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-3833. o.] 45. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

20 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy a héa szempontjából egységet képező szolgáltatásra más körülmények között is sor kerülhet.

21 Így a Bíróság már megállapította, hogy szintén egységet képező szolgáltatásnak tekinthető, amikor az adóalany két vagy több, az átlagos fogyasztó részére teljesített művelete, illetve cselekménye annyira szorosan kapcsolódik egymáshoz, hogy azok objektíve egyetlen oszthatatlan gazdasági ügyletet alkotnak, amelynek elemekre bontása erőltetett lenne (lásd a fent hivatkozott Levob Verzekeringen és OV Bank ügyben hozott ítélet 22. pontját).

22 E megfontolásokra tekintettel és ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ lehessen adni, meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság második kérdésével lényegében a héa szempontjából próbálja minősíteni az alapeljárásban szóban forgó portfóliókezelést, amelynek során az adóalany díjazás ellenében saját mérlegelése alapján dönt értékpapírok vételéről és eladásáról, és e döntést az értékpapírok vétele vagy eladása révén végrehajtja, valamint hogy azt igyekszik eldönteni, hogy e tevékenységet egyetlen gazdasági szolgáltatásnak kell-e tekinteni.

23 A jelen ítélet 18. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak mgfelelően, figyelembe véve az e portfóliókezelésre irányadó valamennyi körülményt, úgy tűnik, hogy az lényegében egyrészt a befektető ügyfél vagyonának elemzésére és felügyeletére vonatkozó szolgáltatás, másrészt az ún. értékpapírvételre és -eladásra vonatkozó szolgáltatás együttese.

24 Igaz, hogy a portfóliókezelés e két eleme külön is nyújtható. Egy befektető ügyfél ugyanis kérhet csak tanácsadási szolgáltatást, és jobbnak tarthatja, hogy maga döntsön a befektetési ügyletekről, és maga hajtsa végre azokat. Ezzel ellentétben azon befektető ügyfél, aki jobban szereti maga meghozni az értékpapír-befektetésre vonatkozó döntést, és általában véve felépíteni és felügyelni a vagyonát, anélkül hogy vételi vagy eladási ügyleteket vinne véghez, ez utóbbi típusú ügyletek szempontjából közvetítőhöz fordulhat.

25 Az átlagos befektető ügyfél azonban az olyan portfóliókezelés során, mint amelyet az alapügyben a Deutsche Bank végez, éppen e két elem kombinációját keresi.

26 Amint a főtanácsnok az indítványa 30. pontjában megállapította, az értékpapírok vételének, eladásának vagy tartásának legjobb stratégiájával kapcsolatos döntés semmire nem szolgálna, ha e stratégiát nem valósítanák meg. Ugyancsak nem lenne értelme annak, ha a vételeket és eladásokat szakértői vélemény és előzetes piacelemzés nélkül hajtanák végre (vagy az esettől függően nem hajtanák végre).

27 Az alapeljárásban szóban forgó portfóliókezelés keretében e két elem így nemcsak elválaszthatatlan, hanem azokat még ugyanarra a szintre is kell helyezni. Mindkettő elengedhetetlen ugyanis a teljes ügylet megvalósításához, ezért nem lehet úgy vélekedni, hogy az egyiket a főszolgáltatásnak, a másikat pedig a járulékos szolgáltatásnak kell tekinteni.

28 Következésképpen meg kell állapítani, hogy az említett elemek annyira szorosan kapcsolódik egymáshoz, hogy azok objektíve egyetlen gazdasági ügyletet alkotnak, amelynek elemekre bontása erőltetett lenne.

29 A fentiekre tekintettel a második kérdésre az a válasz adandó, hogy az olyan portfóliókezelés, mint amilyenről az alapeljárásban szó van, amelynek során az adóalany díjazás ellenében saját mérlegelése alapján dönt értékpapírok vételéről és eladásáról, és e döntést az értékpapírok vétele vagy eladása révén végrehajtja, két, egymáshoz annyira szorosan kapcsolódó elemből áll, hogy azok objektíve egyetlen gazdasági szolgáltatást alkotnak.

*Az első kérdésről*

30 A másodikként vizsgálandó első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné tudni, hogy a 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdésének f), illetve g) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan portfóliókezelés, mint amelyről az alapügyben szó van, e rendelkezés értelmében héamentes.

31 Ami a 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontjában foglalt mentességet illeti, meg kell állapítani, hogy a befektetési alapok kezelésének fogalma nincs meghatározva a 2006/112 irányelvben. A Bíróság azonban pontosította, hogy az e mentesség által érintett ügyletek azok, amelyek speciálisan a kollektív befektetési vállalkozások tevékenységeire jellemzőek (a C-169/04. sz. Abbey National ügyben 2006. május 4-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-4027. o.] 63. pontja).

32 E tekintetben a 2002. január 21-i 2001/108/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 41., 35. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 302. o.)

módosított, az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelv (HL L 375, 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 139. o.) 1 cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy olyan vállalkozásokról van szó, amelyek kizárólagos célja a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba és/vagy bizonyos egyéb likvid pénzügyi eszközökbe történő befektetése, és amelyek a kockázatmegosztás elvén működnek.

33 Konkrétan, amint azt a főtanácsnok az indítványa 14. és 15. pontjában megállapította, olyan közös alapokról van szó, amelyekben több befektetést gyűjtenek össze, és terítenek szét olyan értékpapírok között, amelyek hatékonyan kezelhetők az eredmények optimalizálása érdekében, és amelyekben az egyes befektetések viszonylag szerények is lehetnek. Az ilyen alapok saját nevükben és javukra kezelik a befektetéseiket, míg az egyes befektető ügyfeleknek részesedésük van az alapban, azonban nincs részesedésük az alap befektetéseiben.

34 Ezzel szemben az olyan szolgáltatások, mint amelyeket a Deutsche Bank az alapügyben végez, általában egyetlen személy eszközeit érintik, amelyeknek viszonylag magas összesített értékkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy azokat ilyen módon nyereségesen lehessen kezelni. A portfóliókezelő a befektetéseket a befektető ügyfél nevében és javára veszi és adja el, aki megtartja tulajdonjogát az egyes értékpapírok felett a szerződés tartama alatt, illetve annak megszűnésekor.

35 Következésképpen az alapügyben a Deutsche Bank által végzett portfóliókezelési tevékenység nem felel meg a „befektetési alapok kezelése” fogalomnak a 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében.

36 Ami a 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdése f) pontjának hatályát illeti, a Bíróság megállapította, hogy a részvényekre vagy más értékpapírokra vonatkozó ügyletek az értékpapírpiacon végzett ügyletek, és az értékpapírok kereskedelme olyan jogi aktusokat foglal magában, amelyek megváltoztatják a felek jogi és pénzügyi helyzetét (lásd ebben az értelemben a C-2/95. sz. SDC-ügyben 1997. június 5-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-3017. o.] 72. és 73. pontját, valamint a C-259/11. sz. DTZ Zadelhoff ügyben 2012. július 5-én hozott ítélet [az EBHT-ban még nem tették közzé] 22. pontját).

37 Az ugyanezen rendelkezés értelmében vett, „[értékpapírokra vonatkozó ügyletek]” kifejezés ezért olyan ügyletekre vonatkozik, amelyek értékpapírokra vonatkozó jogokat és kötelezettségeket hozhatnak létre, módosíthatnak vagy szüntethetnek meg a felek számára, (lásd többek között a C-235/00. sz. CSC Financial Services ügyben 2001. december 13-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-10237. o.] 33. pontját és a fent hivatkozott DTZ Zadelhoff ügyben hozott ítélet 23. pontját).

38 Amint az a jelen ítélet 23. pontjában megállapításra került, az alapügyben szóban forgó portfóliókezelés lényegében két elemből tevődik össze: egyrészt a befektető ügyfél vagyonának elemzésére és felügyeletére vonatkozó szolgáltatásból, másrészt pedig a tulajdonképpeni értékpapírvételre és -eladásra vonatkozó szolgáltatásból.

39 Jóllehet az értékpapírvételre és -eladásra vonatkozó szolgáltatások a 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdése f) pontjának hatálya alá tartozhatnak, ez nem igaz a vagyon

elemzésére és felügyeletére vonatkozó szolgáltatásokra, mivel azok nem feltételezik szükségszerűen olyan ügyletek megvalósítását, amelyek értékpapírokra vonatkozó jogokat és kötelezettségeket hozhatnak létre, módosíthatnak vagy szüntethetnek meg a felek számára.

40 A Deutsche Bank és az Európai Bizottság véleménye szerint az alapügyben szóban forgó portfóliókezelés lényege az értékpapírvételre és -eladásra irányuló aktív ügyletben rejlik, és ezért az említett ügylet mentes a héa alól a 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdése f) pontjának megfelelően. A Finanzamt, a német és a holland kormány, valamint az Egyesült Királyság Kormánya úgy vélik, hogy inkább egy elemzési és felügyeleti szolgáltatásról van szó, amely nem részesülhet az e rendelkezésben foglalt mentességben.

41 A jelen ítélet 27. pontjából azonban kitűnik, hogy nem lehet azt gondolni, hogy az e szolgáltatást alkotó elemek közül az egyik főszolgáltatásnak, a másik pedig járulékos szolgáltatásnak minősül. Ezeket az elemeket ugyanis ugyanarra a szintre kell helyezni.

42 Ezzel kapcsolatban az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a 2006/112 irányelv 135. cikkének (1) bekezdésében foglalt adómentességek leírására használt kifejezéseket szigorúan kell értelmezni, tekintettel arra, hogy kivételnek minősülnek azon általános elvhez képest, amely szerint az adóalany által ellenszolgáltatás fejében teljesített valamennyi szolgáltatásnyújtás után héát kell fizetni (lásd többek között a C-8/01 sz. Taksatorringen ügyben 2003. november 20-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-13711 o.] 36. pontját, és a fent hivatkozott DTZ Zadelhoff ügyben hozott ítélet 20. pontját).

43 Így, mivel az említett szolgáltatást a héa szempontjából csak egészében véve lehet figyelembe venni, nem vonatkozhat rá a 2006/112 irányelv 135. cikkének (1) bekezdésének f) pontja.

44 Ezt az értelmezést támasztja alá a 2006/112 irányelv rendszere is. Amint ugyanis azzal a német és holland kormány érvel, a „befektetési alapok” speciális vagyonkezelő társaságok által végzett, a 2006/112 irányelv 135. cikkének (1) bekezdésének g) pontja alapján adómentes kezelése egyfajta értékpapírvagyon-kezelés. Ha az e fajta értékpapírvagyon-kezelés már az értékpapírokra vonatkozó ügyleteknek az ugyanezen irányelv 135. cikke (1) bekezdésének f) pontjában megállapított adómentességének hatálya alá tartozna, nem lett volna szükséges ezzel kapcsolatos mentességet beilleszteni az említett irányelv 135. cikkének (1) bekezdésének g) pontjába.

45 Végül meg kell állapítani, hogy az adósemlegesség elve nem kérdőjelezi meg ezt a megállapítást. Amint azt a főtanácsnok az indítványa 60. pontjában megállapította, ez az elv – egyértelmű rendelkezés hiányában – nem teszi lehetővé az adómentesség hatályának kiterjesztését. Ez az elv ugyanis nem olyan elsődleges jogi szabály, amely meghatározhatja az adómentesség érvényességét, hanem egy értelmezési elv, amelyet együttesen kell alkalmazni az adómentességek szigorú értelmezésének elvével.

46 Az előzőekre tekintettel az első kérdésre az a válasz adandó, hogy a 2006/112 irányelv 135. cikke (1) bekezdésének f), illetve g) pontját úgy kell értelmezni, hogy az olyan portfóliókezelés, mint amilyenről az alapeljárásban szó van, e rendelkezés értelmében nem héamentes.

*A harmadik kérdésről*

47 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné tudni, hogy a 2006/112 irányelv 56. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az csak az említett irányelv 135. cikke (1) bekezdésének a)–g) pontjában megjelölt szolgáltatásokra terjed ki, vagy portfóliókezelésre is, még ha ezen ügylet nem is tartozik az utóbb említett rendelkezés hatálya alá.

48 A 2006/112 irányelv 56. cikke (1) bekezdésének e) pontja úgy rendelkezik, hogy azon banki, pénzügyi és biztosítási ügyletek esetében – beleértve a viszontbiztosítási ügyleteket, a széfbérbeadás kivételével –, amelyeket a Közösségen kívül letelepedett megrendelőnek, vagy a Közösségen belül, de a szolgáltatást nyújtó tagállamától eltérő tagállamban letelepedett adóalanynak nyújtanak, a szolgáltatás teljesítési helyének az a hely minősül, ahol a megrendelő gazdasági tevékenységének székhelye vagy azon állandó telephelye található, amely részére a szolgáltatást nyújtják, vagy ezek hiányában, ahol a lakhelye vagy szokásos tartózkodási helye van.

49 E rendelkezés a szövege értelmében arra irányul, hogy a héa céljából meghatározza a banki, pénzügyi és biztosítási ügyletek teljesítési helyét – a viszontbiztosítási ügyleteket is beleértve. Az említett rendelkezés e tekintetben nem tartalmaz semmilyen hivatkozást a 135. cikk (1) bekezdésének a)–g) pontjában felsorolt szolgáltatásokra. Egy kivételről rendelkezik azonban, amely a széfbérbeadásra vonatkozik.

50 A Deutsche Bank, a Finanzamt, a holland kormány, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a Bizottság mind azon a véleményen van, hogy a 2006/112 irányelv 56. cikke (1) bekezdése e) pontjának hatálya nem korlátozható ugyanezen irányelv 135. cikke (1) bekezdése a)–g) pontjának hatályára.

51 A német kormány a C-242/08. sz., Swiss Re Germany Holding ügyben 2009. október 22-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-10099. o.) 31. és 32. pontjára hivatkozva ennek az ellenkezőjét állítja. E kormány szerint a Bíróság az említett ítéletben azt állapította meg, hogy a közös héarendszer megfelelő működése és egységes értelmezése megköveteli, hogy a 77/388 hatodik irányelvnek a 2006/112 irányelv 56. cikke (1) bekezdése e) pontjának és 135. cikke (1) bekezdése a) pontjának megfelelő rendelkezéseiben szereplő „biztosítási” és „viszontbiztosítási ügylet” fogalmak ne eltérően kerüljenek meghatározásra aszerint, hogy e rendelkezések közül az egyik vagy a másik alkalmazza e fogalmakat. Ezen érvelés analógia útján a „pénzügyi ügyletekre” is alkalmazandó.

52 Amint azonban a főtanácsnok az indítványa 69. pontjában megállapította, a fent hivatkozott Swiss Re Germany Holding ügyben hozott ítéletben alkalmazott érvelés ahhoz kapcsolódik, hogy a 2006/112 irányelv 56. cikke (1) bekezdésének e) pontja és 135. cikke (1) bekezdésének a) pontja lényegében azonos kifejezéseket használ a „biztosítási ügyletek, beleértve a viszontbiztosítási ügyleteket”, illetve „a biztosítási és viszontbiztosítási ügyletek” tekintetében.

53 Ugyanakkor nem áll fenn ilyen kapcsolat az 56. cikk (1) bekezdésének e) pontjában szereplő „banki” és „pénzügyi” ügyletek, illetve a 135. cikk (1) bekezdésének b)–g) pontjában felsoroltak között szereplő egyik ügylet között sem. Az utóbbi rendelkezések egyike sem alkalmazza a „banki” vagy „pénzügyi” kifejezéseket. Az ott felsorolt ügyletek egyértelműen pénzügyi természetűek, és közülük sokat valószínűleg,

azonban nem kizárólagosan bankok végeznek. Semmiképpen sem képezik valamennyi olyan ügylet kimerítő felsorolását, amelyet bank végezhet, vagy amelyet „pénzügyi” ügyletként lehet jellemezni.

54 Mivel a Deutsche Bank által az alapügyben végzett portfóliókezelés pénzügyi jellegű szolgáltatás, és mivel a 2006/112 irányelv 56. cikke (1) bekezdésének e) pontját nem lehet megszorítóan értelmezni (lásd ebben az értelemben a C-327/94. sz. Dudda-ügyben 1996. szeptember 26-án hozott ítélet [EBHT 1996., I-4595. o.] 21. pontját, valamint a fent hivatkozott Levob Verzekering és OVB Bank ügyben hozott ítélet 34. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), úgy kell tekinteni, hogy e tevékenység mint pénzügyi ügylet a 2006/112 irányelv 56. cikke (1) bekezdése e) pontjának hatálya alá tartozik.

55 Az előzőekre tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2006/112 irányelv 56. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nemcsak az említett irányelv 135. cikke (1) bekezdésének a)–g) pontjában felsorolt szolgáltatásokra terjed ki, hanem a portfóliókezelésre is.

**A költségekről**

56 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

**1) Az olyan portfóliókezelés, mint amilyenről az alapeljárásban szó van, amelynek során az adóalany díjazás ellenében saját mérlegelése alapján dönt értékpapírok vételéről és eladásáról, és e döntést az értékpapírok vétele vagy eladása révén végrehajtja, két, egymáshoz annyira szorosan kapcsolódó elemből áll, hogy azok objektíve egyetlen gazdasági szolgáltatást alkotnak.**

**2) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112 irányelv/EK tanácsi irányelv 135. cikke (1) bekezdésének f), illetve g) pontját úgy kell értelmezni, hogy az olyan portfóliókezelés, mint amilyenről az alapeljárásban szó van, e rendelkezés értelmében nem héamentes.**

**3) A 2006/112 irányelv 56. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nemcsak az említett irányelv 135. cikke (1) bekezdésének a)–g) pontjában felsorolt szolgáltatásokra terjed ki, hanem a portfóliókezelésre is.**

Aláírások

* Az eljárás nyelve: német.